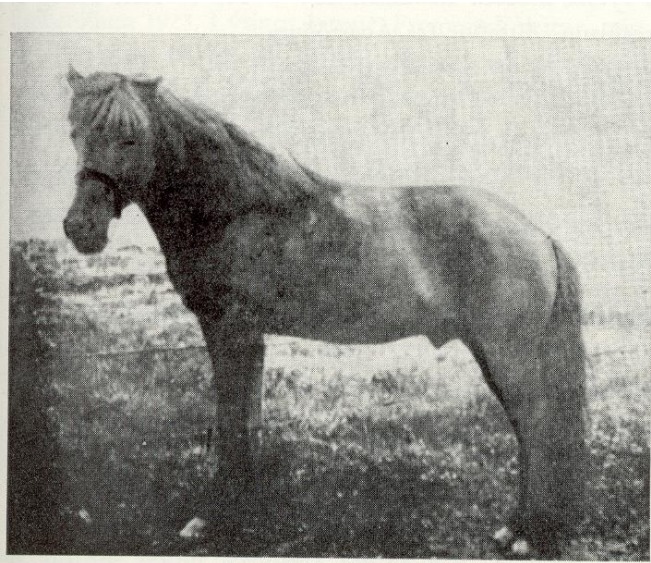

Þróun ræktunarmarkmiðsins

Þorvaldur Kristjánsson

Íslenski hesturinn

- Fjölhæfur reiðhestur
- Frístundir – Ferðir – Keppni
- Ræktunarmarkmiðið:
 - Reiðhestur með úrvæls gangtegundir
 - Sköpulag sem stuðlar að heilsu/endingu og ganghæfni

Verkefnið framundan

- Þróa og skilgreina betur ræktunarmarkmiðið
- Hin almennu markmið – Heilsa, ending, frjósemi, litir, stærð...
 - Hvað eiga þau að innihalda og hvernig metin
- Sérstök ræktunarmarkmið
 - Sköpulag
 - Reiðhestskostir
 - Vilji og geðslag
- Dómskalinn – Úrvalsmörkin
- Aðferðir við dóma

Almenn ræktunarmarkmið

- Heilbrigði, frjósemi, ending
 - Hið opinbera ræktunartakmark miðar að því að rækta heilbrigðan, frjósaman og endingargóðan hest – hraustan íslenskan hest.
- Litir
 - Hið opinbera ræktunartakmark er að viðhalda öllum mögulegum litaafbrigðum innan stofnsins.
- Stærð
 - Hið opinbera ræktunartakmark gefur færi á allmiklum breytileika hvað varðar stærð hrossanna. Almennt er talið að heppileg stærð sé á bilinu 135 til 145 cm á hæstar herðar mælt á stöng.

Sérstök ræktunarmarkmið

- Sköpulag almennt
- Almennt er stefnt að því að rækta hina léttbyggðari gerð íslenska hestsins með mikilli áherslu á styrk, skrokkmýkt og vöðvastælt líkamsbyggingu. Sköpulagið á að stuðla að mikilli ganghæfni og eðlisgóðum höfuðburði og á sama tíma að taka mið af almennt viðurkenndum fagurfræðilegum þáttum.
- Sköpulag nánar - Vísað til einkunnarinnar 10 fyrir eiginleikana
- Reiðhestshæfileikar almennt
- Almennt er stefnt að því að rækta fjölhæfan, taktfastan og öruggan, viljugan og geðprúðan hest sem fer glæsilega í reið - hinn íslenska gæðing.
- Reiðhestshæfileikar nánar - Vísað til lýsingar á einkunninni 10 fyrir eiginleikana

Ræktunarmarkmið

- Hvert viljum við stefna með hestinn
- Verða að endurspeglar kröfur markaðarins
- Hagræn gildi – erfitt að meta í hrossarækt
- Skoðanakannanir – vilji ræktenda/neytenda
- Fjölbreytt notkun hestsins – fjölmargar verðmætar hestgerðir
- Eitt ræktunarmarkmið eða fleiri – breytileiki
 - Markmið hvers og eins ræktenda
- Hvaða eiginleikar hestsins eru verðmætir óháð hlutverki

Ræktunarmarkmiðið

- Verðmæti í víðfeðmu ræktunarmarkmiði
 - Viðheldur erfðabreytileika
 - Bregðast við breyttum kröfum markaðarins í framtíðinni
- Hvaða hlutverk hestsins endurspeglast ekki nægilega vel við núverandi kerfi?
- Hið almenna markmið – hvað vantar?
 - Lýsing á notkun og hlutverkum
 - Hvað skilur íslenska hestakynið frá öðrum kynjum
 - Markmiðin taki mið af velferð hestsins – stuðli að velferð
 - Geðslag – þjálni...
 - Lýsing á markmiðum hvað ganglag varðar – hreyfingar/líkamsbeiting
 - Að hesturinn sé fljótur til...

Vægi - aðaleinkunnir

- Vægistuðlar eiginleikanna
 - Tölt verðmætasti eiginleikinn
 - Jafna þó vægi á gangtegundirnar
 - Auka vægi yfirlínunnar í sköpulagi
- Tvískipt aðaleinkunn
 - Í dag eru öll hross borin saman sem alhliða hross
 - Sér aðaleinkunn þar sem öll hross eru borin saman sem fjórgangarar
 - Uppgötvun á skeiðgeni
- Markmiðið: Gæðaganghross - fjórgangs- eða fimmgangshross

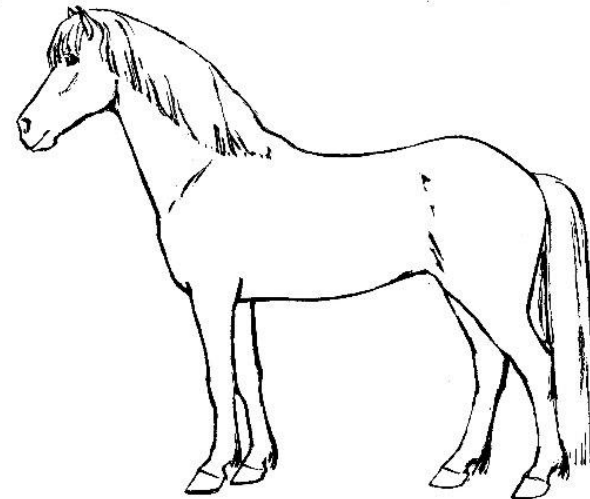

Endurskoðun á dómskala

- Markmið:
 - Uppfæra/endurskoða dómskalann í takt við þróun í reiðmennsku og aukna þekkingu á hestinum
 - Bæta matið á hestinum
 - Suma eiginleika þarf að skilgreina nánar
- Aukið samræmi í dómum
- Auka upplýsingar til handa hrossaræktendum
- Auka þátttöku hrossa

Mat á sköpulagi

- Sýnt hefur verið fram á marktæk tengsl byggingar og hæfileika
- Auka vægi þátta sem stuðla að réttri líkamsbeitingu
- Fegurð – virkni í reið: hvert er markmiðið
- Yfirfara lýsingu á eiginleikum sköpulagsins, nánari lýsingar
- Sérkenni íslenska hestsins
- Vægi á eiginleikum sköpulagsins
- Framkvæmd byggingardóms

Mat á gangtegundum

- Áhersla á grunnþætti gangtegundanna
 - Taktur, jafnvægi, mýkt, burður, rétt líkamsbeiting
 - Þættir sem eru verðmætir óháð hlutverki
 - Vítt ræktunarmarkmið – mörg hlutverk hestsins
- Áhersla á hraða vs. önnur gæði
 - Hefur minnkað hvað varðar tölt og brokk
 - Vægi hægs tölts og hægs stökks verið aukið
 - Stefnum að hesti sem hefur gæði á öllum hraðastigum
- Skilgreina þarf eiginleika nánar
 - Á sérstaklega við grunngangtegundirnar
 - Taka betur til líkamsbeitingar
 - Breytingar á vægi?

Nánara mat á gangtegundum

- Þurfum við aukin verkefni í dómnum til að meta betur
 - Líkamsbeitingu - Grunnþætti gangtegundanna
 - Hversu auðriðinn hesturinn er
 - Þjálni og spennustig
 - Er beina brautin nóg
 - Ekki flókin verkefni – viðráðanleg fyrir ung hross
- Gangskiptingar
 - Fet – hægt tölt – fet
 - Stökk á undan skeiðið
- Reið á slökum taum
- Fleiri hraðastig á brokki – í dag gerð krafa um hraðastig fyrir 9.5 – 10

Mat á vilja og geðslagi

- Takmarkað mat – sjónmat
- Hvað er raunhæft að ná betur utan um
 - Þjálni og spennustig
- Sjá hrossin í reiðgerði – meta betur reiðfærni
- Er hægt að vinna með hestinn á jöfnum hraða á beinu og bognu spori
- Verkefni um vilja og geðslag
- Mat á þjálni
 - Sér einkunn fyrir þjálni, taumsamband, spennustig

Framkvæmd dóma

- Lýsing á eiginleikum byggingar og hæfileika á línulegum skala
 - Tölt: taktur, mýkt, skrefastærð, fótaburður, rými...
- Mismunandi kröfur eftir aldri
 - Létt kröfurnar á yngstu hrossin
 - Minni kröfur um rými, reisingu, útfærslur... styttra sprettfæri, færri ferðir?
 - Mismunandi þröskuldar í tölti og stökki?

Vinna við dómskala

- Fundir – málþing
- Mat á þjálni – Msc verkefni
- Hljóðnemar við brautir
- Vinnuhópur
 - Hrossaræktendur
 - Sýnendur
 - Dómarar...
- Stefnt að fullmótuðum drögum næsta vor
 - Prófa útfærslur í vetur og næsta sumar

Verkefni hópanna

- Ræktunarmarkmiðin – hvernig viljum við sjá hestinn fyrir okkur eftir 100 ár:
 - Hin almennu markmið; m.a. heilsa, ending, frjósemi, litir, stærð.
 - Eitt eða fleiri ræktunarmarkmið.
 - Vægistuðlar eiginleikanna.
 - Alhliða hestar – klárhestar með tölti; tvær aðaleinkunnir fyrir öll hross.
- Dómskalinn – þróun og uppfærsla:
 - Matsaðferðir við dóma.
 - Uppsetning reiðdómsins – verkefni til betra mats.
 - Dómar á ungum hrossum – kröfur eftir aldri.
 - Hlutlægar matsaðferðir.